

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Megszűnt a munka — kezdjük a munkát.

Bezárultak egyidőre a legnemesebb, a legértékesebb munkának a műhelyei, a csacsogó, a vidámszivajú gyermekesereg szétrebbent, a tanítóság hangyaserénységgel eltöltött iskolaéve után megpihen, az emberi művelődés legáldottabb csarnokai immár némák és üresek.

Megszűnt a munka.

De csak az iskolában való munka szűnt meg egyidőre. A néptanító akkor sem henyélhet, ha tanítványai kirepülve az iskola fészkeiből, nem kötik le gondosságát, nem merítik ki munkaerejét. A tanítónak az iskolai munkáján túl és után még oly sok és súlyos teendői vannak, amelyek, ha nem is fontosabbak az embernevelés magasztos missiójánál, de egyarányival sem maradnak el mögötte.

Megszűnt az iskola munkája, hogy elkezdődjék az iskolán túl való munkálkodás.

A nagy szünet nem a henyélés, az elernyedés, a dologtól való elfordulás és elszokás ideje; a nagy szünet a felrisszülésnek, az erőszerezésnek, a merész tervezésnek, a nagy koncepcióknak és szilárd megállapodásoknak az érlelő nyara. Ilyenkor kell hozzájutnunk ahhoz az aranytömeghez, amelyet azután egész esztendői munkálkodásunk közben apródonként osztogatunk el környezetünkben.

Itt a gyűjtés, a szerzés ideje, gyűjtsünk és szerezzünk tehát minél serényebben és minél többet.

A legközelebbi hely és legalkalmasabb mód az önmagunk gyarapítására a «Magyarországi Katolikus Tanítók Országos Bizottsága»-nak egy hét mulva tartandó közgyűlése. A program oly tartalmas és nyomós, hogy annak feldolgozásából ki kell vennünk részünket mindannyiunknak. Védőelnökünknek, Zichy Gyula grófnak ajkairól bizonyára ismét olyan hatalmas szótatot fogunk hallani, mely irányt szab és útmutatást ad a katolikus népnevelés munkájának, mely méltán fog sorakozni az

eddig elhangzott elnöki megnyitókhöz s a «Tanítók Évkönyvé»-nek mult évi kötetében és a «Népnevelő» ezidei április 3-iki számában közzétett vezéri szövegekhez. Az előadások mindegyike érdemes és időszerű témát ölel föl, vagy a tanítót magát, vagy a tanító munkáját szorosan érintő. Most, mikor ellenséges részről világszerte oly hatalmas mozgalom indult meg a *vallásoktatásnak a népiskolából való kiküszöbölése* érdekében, a kath. tanítóságnak önmaga és a világ elé kell tárnia azokat a nagy és örök emberi érdekeket, amelyek az ember lelki élete, méltósága és előrehaladása szempontjából tiltakoznak az ilyen reakciós és lealacsonyító, lélekgyilkoló merénylet ellen. A nagyon is egyoldalúságba tévedt intellektuális nevelés kiküszöbölése szükségessé teszi a *gyermeklélek tanulmányozását*, e tanulmányozás módszerének megismerését; mikor az élet számtalan példával bizonyítja naponta, hogy a pusztá elmeművelés mivel sem ér többet a paragonhagyásnál, hogy csak az a tanító nevel, aki a gyermeklélek összes erőit ismeri és harmonikusan fejleszti, akkor ez a tétel is teljes aktualitásával lép az előtérbe. *Az iskola és a büntető novella, a tankötelettség korhatárának kérdése s a fonomimikai módszerek ismertetése* mindmennyi időszerű és a megvitatást szinte követelő tétel és probléma. Tisztázásuk révén biztosabban járunkkelünk a pedagógia ma még útvesztős részeiben. *A nyugdíjtörvény revíziója* pedig oly sérelmeket vet a felszínre, amelyek legsürgősebb orvoslását a katolikus tanítóságnak egy emberként és férfias energiával kell követelnie.

A kath. tanítóság közgyűlése, ime, milyen kitünő alkalom a tanítói öntudat és nevelői készség gyarapítására. Vegye is ki részét belőle minden kartárs, aki csak teheti.

A nagy szünet meditációinak anyagául kell szolgálniuk még a következő elsődrendű népnevelői feladatoknak.

A *Katolikus Iskolaegyesület* megerősítése a papság után legelső sorban szintén a tanítóság hivatásához tartozik. Éppen lapunk útján

betről-hétre értesülünk ennek az erőteljesebb duzzadó fiatal egyesületünknek egészséges növekedéséről s a diadalmas gyökéresztésnek és lombosodásnak a kertészi munkájából oroszlánrészt kaptársaink buzgóságára kell írunk, mint akik felismerék «az otthon megerősítésének és megvédésének» hősi kötelességét.

A *katholikus sajtó* pártolása természetes kötelességrel köze tartozik a nép tanítójának. Ha csak az iskolában vagyunk néptanítók, s a tanulókeretén s az iskolásgyermek életkorán túl mivel sem törődünk tovább, akkor sok egyéb címre vagyunk érdemesek, csak éppen a néptanítóra nem. Semmiben sem különbözünk attól a dőre gazdától — ha ugyan ilyen a mesén kívüli igazán is akadna —, aki mindenképpen a legbecsületesebben megművelte, bevetette és gondozta a földjét, csak éppen le nem aratta.

A tanítónak nemcsak az iskolában kell elvégeznie lelkiismeretesen dolgát, a magvetés nagy munkáját, hanem mindvégig szerető gonddal kell teljesítenie a jó gazda kötelességeit. Főképpen az aratásnál kell ügyelnie, nehogy idegen zsákba folyjon az élet. A *Szent-István-Társulat népies tagsága* a katolikus népműveltség feltételeit nyújtja, míg a *Katholikus Népszövetség* a közeleti katolicizmusba sorozza be a néptanító egykori növendékét, a katolikus férfit és nőt.

Ha az itt vázolt keretben folyik le kaptársaink nagyszüneti «pihenése», akkor ez a munkaszünet tökéletesen fölért az iskolaév tiszteletreméltó munkásságával, minthogy a szünetidőben elért eredmények és megérlelt elhatározások voltaképpen csak folytatásai és kiegészítői az iskolaévben végbevitt munkálkodásnak és együttesen teszik tökéletessé a néptanítói hivatást.

Jelszavunk legyen tehát: *megszűnt az iskola munkája, vegyük gondozásunkba az iskolán kívül való kötelességeinket.*

Wohlmuth Ernő.

A végellátásba vonuló (nyugdíjazott) tanítók és özvegyeik lakbérpótléka.

A mindinkább súlyosbuló megélhetési viszonyok tették szükségessé, hogy a nyugdíjba vonuló tanítók és özvegyeik lakbérpótlékban részesüljenek. De egyébként is visszas helyzet az, hogy a nyugdíjba vonuló tanító, ki szolgálatában vagy természetben való lakást, vagy megfelelő lakbérpótlékot élvezett, nyugdíjaztatása esetén nyugdíjából legyen kénytelen fedezni a lakbért.

Azonképen vannak, vagy még rosszabbul, az elhalt tanítók özvegyei. Es súlyosbítja a körülményt, hogy a tanító a legtöbb esetben korábban válván rokkanttá, csekélyebb a végellátása, mi által a lakbér nagyon is megcsökkenti a

megélhetésre adott fedezetet s így meg nem érdemelt nyomornak teszi ki a tanítót épp úgy, mint özvegyét.

Hogy a nyugdíjazott tanítók és özvegyeik lakbérpótlékban részesüljenek, az egyszerűen a tanítóság akaratától függ. És pedig annyival is inkább, mert az én szerény nézetem szerint annak fedezetéről az iskolafenntartó nemcsak hogy nem tartozik gondoskodni, hanem azt nem is vállalja magára, aminthogy nem vállalja magára az állam a hadsereg kötelekéből nyugdíjazott tisztek és özvegyeik lakbérpótlékát sem.

Mi természetesebb tehát, hogy a szóban forgó lakbérpótlékról saját kebelükben, saját tárcájuk terhére kell gondoskodni és pedig lehetőleg oly módon, mint a hogy a hadsereg tisztjei tették és már életbeléptetve érvényesítették is.

Idevonatkozólag reájuk nézve az 1909. évi szeptember hó 6-án, a «Rendeleti Közlöny» 35-ik számában 11.580. sz. a. közzétett szabályzat irányadó.

Azon szabályzat főbb intézkedése, hogy minden egyes tiszt fizetésének egy (1) %-ával, továbbá nyugdíjaztatása esetén *igénylendő lakbérének* négy (4) %-át köteles évenként befizetni. Ezen befizetések képezik az alapot, amellyel a pénzügyminiszter a postatakarék-pénztárban elhelyezve kezel.

A lakbérpótlék rangiokozatban van megállapítva; de korántsem annyiban, mint amennyit a tényleges szolgálatban élvezett.

Aszerint, ha egy tisztnek évi fizetése 2400 korona s lakbérigénye 400 koronában van megállapítva, a fizetése után egy százalékot (1%-ot) számítva 24 korona, lakbérigénye után négy százalékot (4%-ot) számítva 16 korona, összesen évi 40 koronát köteles befizetni mindaddig, míg nyugdíjaztatása be nem következett.

Nyugdíjaztatása esetén 10 évi szolgálat után a lakbérigény negyven (40), minden további év után kettő (2) százalékát élvezzi lakbérpótlás fejében.

Igen humánus intézkedés az, hogy az intézmény életbeléptetése után közvetlen nyugdíjazott tisztek vagy özvegyeik megfelelő lakbérpótlékban részesüljenek, de ezzel szemben megfelelő befizetési kötelezettségük is fennáll és a lakbérpótlékból *tíz éven keresztül* visszatartatik.

A fent előadottak alapján kellene a nyugdíjazott tanítók és özvegyeik lakbérpótlékáról is gondoskodni. És pedig akként, hogy tekintve a lakbérosztályozástól, a lakbérpótlékot *átlagosan négyszáz* (400) koronában kellene megállapítani. Ezt véve alapul, harminckettőezer (32.000) tanító után átlagosan minden egyes tanító után 1400 korona fizetést számítva 1%-kal *négyszáznegyvennyolcezer* (448.000) korona az igénylendő lakbérpótló, 400 korona után

400-öt számítva ötszáztizenkettőezer (512.000) korona, összesen kilencszázhatvanezer (960.000) korona alap teremtetnék meg, amelyből, azt hiszem, a szükséglet könnyen fedezhető volna. Ezen alap a vallás- és közoktatásügyi miniszterium részéről azonképen kezeltetnék, mint ahogy a hadseregbeli tisztéké és pedig azon egyszerű okból, hogy a tanítók nyilvántartása ott e tekintetben nem ütközik nehézségekbe, de egyébként is a lakbérpótlék egyidőben és együttesen volna kiutalható a végellátással is.

A magam részéről lelkesedéssel ajánlom a fent előadott módokat a magyar tanítóság figyelmébe, hogy azokat elfogadva, hozza meg önkéntes áldozatát. S ha elfogadta, egyetemlegesen forduljon a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr ó nagyméltóságához, hogy az intézményt, ha csak lehetséges, a revideálendő nyugdíjtörvény keretében, ha az egyelőre nem volna lehetséges, egy a tanítóság által elfogadott, az ismertetett alapon szabályrendeletileg az 1911. évtől kezdődőleg léptetné életbe.

Ezzel a magyar tanítóság önmagának tartozik s azzal nem késhet.

En nem kétlem, hogy javaslatom a kultuszminiszter úr ó exellenciájánál is helyesléssel fog találkozni és sietni fog a magyar tanítóság ezen mozgalmát eredményre vezetni.

Bertalan Vince.

Nyaraló tanítók.

A szünidőt nem magunkért kapjuk, hanem a pihenésre szoruló gyermeki agyacsok miatt. Ha a többi tisztviselő ranglétrája szerint osztályozásnak bennünket, bizonyosan kevesebbet nyaralhatnánk, de az éléskamránknak barátságosabb, teliesebb képe lehetne. Mivelhogy a dolog úgy áll, hogy mi nyaralhatunk legtovább, de a legkevesebb pénzzel.

De nem akarok elégedetlenkedni, pedig igazán volna miből. Ebben dúsgazdagok vagyunk: igazi vezető társadalmi osztály. Nem is illik hozzánk. Aki békére, nyugalomra, rendre, munkásságra nevel, az ne hordja önnönmagában az elégedetlenség, a forrongás jellegét, hanem a rendületlen munkakedvet, az erős ambíciót és az ezekkel járó vasegyenes konkluziót, melynek foglalatja az legyen: *erősen fejlett kultúrállamban minden társadalmi osztálynak előbb-utóbb el kell foglalnia nemcsak munkában, de ellenértékben is azt a helyet, melyet termelésével kiérdemel.* Mi ami termelésünk? Hogy magyar állampolgárokat, neveljünk, olyan állampolgárokat, kiknek a megfelelő intelligenciája, munkakedve és hazafias érzése megvan, olyanokat, kiknek erkölcsi szintiszta és lelke hófehér.

Erős, nagy és hatalmas cél. Talán mindennél előbbvaló. Kevés van, ami ennél fontosabb, csak az például, hogy a tanító maga már ilyen legyen.

Magyar állampolgárt nevelni ebben a mi fényesmultú, de zaklatott, zilált jellemű hazánkban a legnehezebb feladatok közé tartozik. Nem vagyunk vezető állam. Földművelésünk a rengeteg termé-

zeti ajándék dacára nem áll ott se termelésben, se fenntartó erejében, hol más, fejlettebb államoké, iparunk mostoha gyermek, kereskedelmünk gyökerei idegen országba húzódnak ki. A nyomor ország-szerzte irtózatos. Legjobban bizonyítja a kivándorlás hatalmas mérete.

Nézzünk szét, tanítósvéreim, ebben a mi szerencsétlen hazánkban, repüljünk ki apró lakásainkból, mint a kicsi méhecskék és szálljunk virágról-virágra, hiszen, hála Isten, ilyen is van elég nálunk és töltjük meg mézzel a mi tapasztalatunk tárházát.

Ime, itt van a fél vasúti jegy. Nem sok, az igaz, de valami mégis.

Nézzünk szét. Nézzük meg ennek a hazának a szívverését, üterét, lássuk nemes arcát, tüzes szeméit, ha ezeréves is már, ha eldugott hamúpipóké is, mégis a legszebb leány Európában, csak ki kell öltöztetni és hozományt adni neki.

A mi szemünk sokat meglát, a mi ajkunk sokat el tud hallgatni és a mi szívünk csudálatos meséket tud elmondani. Talán nem is úgy van, de úgy lehetne. Nem baj ez, nem olyan nagy baj, mintha hallgatván, semmit sem mondunk.

Nekünk kell ismernünk hazánk iparát és kereskedelmét, földművelését és minden kulturális haladását, de nem valami szerencsétlenül választott, rossz szemű, fanyarszívú vagy keserű májú ember könyvből, hanem a saját rajongó szemünkkel nézve, tudománysozjas lelkünkkel szemlélve. Ha nem is értünk némely dologhoz annyit, mint egy szakember, találunk benne valamit, amit elhozunk a mi kis tanulóinknak. Mutassatok a méhecskének egy virágot, melyet soha sem látott, elbámul rajta, körülropkódi, átdöngicséli, megcsodálja — és kiszedi belőle a mézet, hogy otthon teljék a keret.

Bizony a keret!

Irhatunk mi tantervet, százszor ekkorát, mint a mostani, csak «útmutatás» az, adhatunk tankönyvet eleven, kiabáló betűkkel, mozgó fényképekkel, csak «segédeszköz» az, a tartalmat, a keretet a tanító adja bele abból, amit tud és azt tudja, amit látott is...

Valami kis ötletem volna. Ahhoz, hogy kellőleg szétnézhessünk, egymás kölcsönös támogatására volna szükségünk. Minden nagyobb ipari, kereskedelmi városban, vagy egyéb történelmi nevezetességű helyen, továbbá olyan vidékeken, hol bármely országos érdekű, hasznos látnivaló van, egyes kartársainak a tanulmányi uton lévő tanítóság rendelkezésére kellene állania.

Mindenhol akadna erre vállalkozó, különösen a fiatalabb tanerők között. Ezeknek a kartársainak a címe bármely iskolában megtudható volna. Ha ezt az idén megkezdendők, jövő évtől rendszeresíthető volna, nemcsak a szünidőre, de más alkalmakra is. Ha életre való intézménynek bizonyul, a hatóságok útján fogunk rá módot találni, hogy ez a ténykedés megfelelő javadalmazással járjon.

Az országban szétnézni akaró kartársaim pedig nem járnak úgy, hogy koresmát találnak nyitva eleget, de iskolát egyet sem. E helyeit találnak mindenhol egy vagy két udvarias, szolgálatkész kartársat, aki azon a helyen ismerős és az összeköttetési révén olcsón és rövid idő alatt mindent megmutathat.

Hogy mennyi előnye volna ennek úgy a vidéken, mint a fővárosban, azt már a közel jövő megmutathatja.

Próbáljuk meg.

Mézes János.

Magyar tanügyi lapok szemléje.

(*ys*) *Az alkoholizmus ellen.* Az «Alkoholelles Szövetség» havi folyóirata. Felelős szerkesztő: Szabó György. IV. évfolyam. Egész évre 2 kor. Szerkesztőség: Nagyenyén; kiadóhivatal: Kolozsvár.

Az áprilisi havi számában dr. Halász István Forel természetudós marosvásárhelyi előadását méltatja. — Száva Berta tanítónő cikke «Női szó az alkoholizmus ellen» megszívlelésre érdemes dolgokat ír. — Szeszessitált ne adj a gyermeknek! Irta: Petres Elek. — Aki vízzel gyógyít. Társadalmi színmű, Ince Györgytől. Hivatalos értesítések. Változatos tartalmával a nemes célt haszonnal szolgálja.

A gyermek. Az 5-ik szám jeles dolgozatai közül kiválnak Gaál Mózesné: Az anya és a serdülő gyermek. — Nógrády László dr.: Gyermekirodalmom. — Jablonkay Géza dr. jelentése a Magyar Gyermektanulmányi Társaság működéséről. — Próságok a gyermek életéből. — Rendes rovatok.

Bereg megyei Tanügy. *Tekintély* címmel Rácz Pál ír ügyes dolgokat, Knauer József pedig a tanítók lakóviszonyait, napidijait és utiköltségeiről értekezik.

Család és Iskola. 11. sz. Az ideges és fejletlen gyermekek neveléséről Répay Dániel ad egy rövid közleményt s Tompa János dr. folytatja «A közegészségügyi ismeretek terjesztése az iskolában» című nagyobb tanulmányát. — 12. sz. *Vezetőcikelye* az Eötvös-alap életében dúló áldatlan viszálykodásokkal foglalkozik és állást foglal Sretvizer Lajos egy, ez ügyben megjelent Nyílt levelének tartalma mellett, amit csak azért nem látunk helyesnek, mivel Sretvizer ez esetben — szerintünk — nem mentes az elfogultságtól, sem nem eléggé tárgyilagos, s ezért érvei komolyan számba sem vehetők. Nagy szomorúságunkra lenne, ha a józan tanítósgót fájdalmasan érintő ezen békétlenségek és széthúzások a nemes ügy rovására esnének. Mert nagy kár az Eötvös-alapot békés fejlődésében és gyarapodásában akadályozni.

Egészség. Iskolák középponti fűtése és szellőztetése. Irta: ifj. Knuth Károly mérnök. — Egyesületi ügyek. — Rövid közlések.

Heves megyei Tanügy. A fiatalok bűnösök és a patronage-egyesületek. Előadta: Ehrlich Mihály dr. ügyvéd. — A tanító szerepe a szociális akcióban. Grösswein Sándor dr.-tól. — Felmenő vagy osztályrendszer. — Rendes rovatok.

Hivatalos Közlöny. Közli a féléru menetjegyekkel való utazás kedvezményének kiterjesztése tárgyában kiadott 1910. évi 2033. eln. sz. vallás- és közoktatásügyi min. rendeletet. — Hivatalos közlemények, bírálatok, pályázatok.

Katholikus Iskola. 5. sz. Testi fenyíték az iskolában. E címen maga a szerkesztő, Kóródy Miklós határozott állást foglal az Országos Katholikus Tanügyi Tanács ama határozata ellen, mellyel a kath. iskolák új rendszabályait jóváhagyás végett a magas püspöki kar elé terjesztette. Kifogásolja, hogy e fontos szabályzat sorsa fölött igen rövid idő alatt keresztületesett a Tanács. Azt pedig, hogy a szabályzat a testi fenyítéket megengedi, a legerősebben elítéli s felhívja a nm. püspöki kar figyelmét e pontban foglalt sérelmek nagy horderejére s azok megszüntetésére. Kimondatni kívánja, miszerint a «*népiskolában a gyermeki testet büntetésből érinteni nem szabad*» — 6. sz. A gyermekek züllésének okairól közöl egy hosszabb tanulmányt. — Rendes rovatok.

Kisdenevelés. 11. sz. Az egész szám a pécsi

gyűléssel és hivatalos ügyekkel van tele. 12. sz. Vasuti jegyek: Stepanló A. — Helyzetünk javításához: Lakatosné Winter A. — Fürdőkezdvezményt az óvónőknek: Bardócz Pál. — A gyermekünnepelekről. — Rendes közlemények.

Magyar Gyógypaedagogia. 5. sz. A gyenge tehetségű gyermekek előkészítő oktatása. — Beszédtanítás és reáloktatás: Zádor Endrétől. — A reáltárgyak és a beszédtanítás: Deschenszky Ferencről. — Külföldi szemle. — Vegyesek. — 6. sz. Melyik osztályban tanítsuk meg a siketnémákat az írásra és olvasásra? Zádor Endrétől. — Vakok központi könyvtára: Herodek Károlytól. — Amman. Beszélő siket: Szabó Imrétől. — Hazai hírek.

Magyar Paedagogia. 5. sz. Madzsar Imre dr.: Történet, történettanítás és szociológia. — Kornis Gyula dr.: Filozófia a középiskolában. — Alszegehy Zsolt dr.: Jósika Miklós, mint nevelő. — Irodalom. — Külföldi szemle. — Külföldi szaklapok. — Vegyesek.

Nemzeti Iskola. 21. sz. Nép- és középoktatásunk reformkérdéséhez: Okányi Sándor. — 22. sz. A nemzeti egység. — Tanügyi közszellem. — 23. sz. Náray-Szabó Sándor dr., a kultuszminiszterium új államtitkára. — A Néptanítók Lapja: Csulak Lajostól. — 24. sz. Vizsgák az elemi iskolákban. Irta: Diószegi Győző dr. kir. járásbíró. — Az egyéniség és az életpályaválasztás: Szobolyovszky Istvántól. — 25. sz. Sturcz György sz.-főv. ig.-tanító válaszol Sretvizer Lajosnak a fentebb is említett és az Eötvös-alap érdekében kibocsátott nyílt levelére. Sturcz tárgyilagosan, higgadtan ír s mint koronatanú kimutatja Sretvizer védelmének megbízhatatlanságát. Csofalkozunk, hogy a székesfőváros ösztánítósga nem tiltakozik e csunya ügy elfajulása alkalmából. Biz ez csunya viszály! S nemcsak az ügy, de maga a tanítósga is, ad personam, kárát vallhatja.

Népművelés. 22. sz. Várnai Sándor: Évzáró vizsgát. — Izel Géza: A francia polgári fiúiskola. — A modern gyermek, mint fajproblema. — A strassburgi német tanítógyűlés. — Birkás Géza: Bulgária közoktatásügye. — Szemle, hírek, könyvismertetések. — 23. sz. Schumann Róbert (V. S.) — *Varsányi Géza:* A berlini nyilvános könyvtár és olvasócsarnok. — Tudományos anyaság. — *Jablonkai Géza:* Játék- és tornaórák. — 24. sz. Köhalmi Béla: Még egy szempont a társadalmi nevelés kérdéséhez. — *Pataki Béla:* A Gross-Lichterfeldi reformiskola. — *Nádai Pál:* Két kiállítás. Bemutatja a székesfővárosi óvodák kicsinyeinek produktumait, amit a löcei kiállításra készítettek. — Rendes rovatok.

Népiskolai Tanügy. 21. sz. «Testi fenyíték az iskolában» címmel a Katholikus Iskolánál említett, Kóródy Miklós nézeteivel ellenkező álláspontot foglal el s az elvi szempontoknál arról igyekszik meggyőzni, hogy a testi fenyíték mellőzését a szentírás nem védi. Mindenesetre megvitandó fontos kérdés, hogy a testi fenyíték alkalmazása, nyíltan bevállva, helyet foglalhat-e a rendtartási szabályzatokban? Nehogy olyan joggal ruházzuk fel a kath. tanítót, aminek igénybevételevel esetleg ellenkezésbe kerülhet a büntetőtörvény §§-aival. — A 22. sz. vezetőcikké a tanítóképzés új alakjával foglalkozik s azt nagyjelentőségű haladásnak mondja, amitől sok jót vár. — Állandó rendes rovatok változtatások.

Népevelési Közlöny. 18—19. kettős szám egészen a Biharvármegyei Népevelési Egyesület 25 éves jubileumával foglalkozik és Sipos István arcképével

van diszítve. — Egyesületi élet. — Irodalom. — Vegyesek.

Népoktatás. 4. sz. Széchenyi István gróf. — Kulicszky Ernő tanfelügyelő jubileuma. — *Vizer* András: Törüljük el a vizsgai jutalmakat. — *Erdély* Vilmos: Reflexiók a gyermeknevelésről. — *Deutsch* Kálmán: Mit óhajtsunk? — *Rozmanith* Timót: A szép a gyakorlati életben. — Hivatalos rész. — Vegyesek.

Szilágymegyei Tanügy. 6. sz. Győzelem! E címen üdvözli a féléru vasuti igazolvány elnyerését. — *Kiss* Zoltán: Irányeszmék az iparostanonciskolák oktatására, nevelésére. — *Todner* János: Madarak és fák napja. — Tanügyi forgácsok. — Hivatalos rész. — Vegyesek.

Tornaügy. 19. sz. Ling Péter és a svéd rendszer (folytatás) — *Bernáth* János: Jubiláris tornaünnepély Eperjesen. — A székesfővárosi polgári leányiskolák tornaünnepélye. — *Hámos* Nándor: Bajai József Amand dr. minoritarendi háziönök, tornatanár életrajza, arcképe. — Hírek. — 20. sz. A székesfővárosi polgári leányiskolák II. tornaversenye. — *Bernáth* János: Évvegi tornaünnepélyek. — Csalogató (tornajáték). — Modern tornaoktatás.

Turista Közlöny. 5. sz. *Horváth* Károly dr.: Az iskolai kirándulások. — *Vedrődy* István: A kvacsányi völgy. — *Kintzlerne* Solcz Inéz: A Vierwaldstätti tó. — Egyesületi élet. — Irodalom.

Üdvarhelyi Népnevelés. 4. sz. *Gyerkés* Mihály: Mulasztási kimutatások kevés eredménye. — *Kállai* Lázár: Nevelésünk iránya erkölcsi szabadságlegyen. — *Hegedűs* Lajos: Készítsünk fizikai eszközöket magunk. — *Paál* Sándor: A szépírást tanítsa. — Egyesületi élet. — Hivatalos rész. — Társadalmi tevékenység. — Hírek. — 5. sz. Jövőnkért. — *Kendi* István: A tuberkolózis és annak hatása. — Mit tehet ez ellen a tanító? — Jelentés vármegyénk népoktatásáról. — Rendes rovatok.

SZEMLE.

A hitoktatók (plébánosok, káplánok) féléru vasuti jegye. A tanítók vasuti igazolványának az ügye már a rendes kerékvágásban van, kartársaink nagy része kézhez is kapta már arcképes igazolványát. Nagy azonban a zavar a hitoktatók vasuti jegye körül; akárhány tanfelügyelő azzal utasítja el a hozzá intézett kérelmet, hogy «a kedvezményre csak a rendszeresített hitoktatók tarthatnak igényt s így a díjazás nélkül vagy óradíjak mellett hitoktatást teljesítő lelkészek részére igazolványki nem állítható.» Ezzel az ügygel foglalkozik a hitoktatók lapjának, a *Katholikus Nevelés*-nek június 15-i száma is, melynek közleményét tájékoztatásul átvesszük: Ismeretes a kereskedelemügyi miniszter újabb rendelete a féléru vasuti jegyek ügyében. E szerint «Szolgálaton kívüli katonai személyek és ezek családtagjai, továbbá a felekezeti néptanítók, jogakadémiák, teológiai, törvényhatóságok, községek és magánosok által fenntartott és nyilvánossági joggal felruházott középiskoláknak, felsőbb leányiskoláknak, polgári és *népiskoláknak* és óvodáknak tényleges szolgálatban álló rendszeresített tanerői és *rendszeresített hitoktatók* is féléru vasuti jegykedvezményben részesülnek. A kedvezmény csak az említettek személyére szól. A kedvezmény igénybevétele a Máv. igazgatóságánál kérvényezendő; a kérvényeket pedig a teológiai, jogakadémiák és középiskolák igazgatója, a népiskolák és óvodák

tanfelügyelője záradékkal látja el.» Az egyedüli bökkenő az egész rendeletben «a rendszeresített hitoktatók» kitétel. Kik ezek? Akiknek a hitoktatás kizárólagos foglalkozásuk s rendes fizetésük meg nyugdíjuk van? Hisz a legtöbb hitoktató egyszersmind káplán, aki épp annyit tölt az iskolában és állásánál fogva tanít, mint a tisztán hitoktatással foglalkozó, miért esnek el tehát a kedvezménytől? Főnt jártunk a kultuszminiszteriumban, ahová a ker. min. e rendeletet véleményezés végett küldte s ott az I. ügyosztály titkára ezzel a fölvilágosítással szolgált: «A kedvezményben minden néven nevezendő, vallásánítással foglalkozó lelkész részesül, akár hittanár, akár káplán, tekintet nélkül az óraszámra. A körrendeletet megküldtük az egyházi főhatóságoknak. Míg onnét visszajön, legalább hat hét telik el, ezt be kell várni». Tudunk esetet, hogy állami főgimn. hittanár a fővárosban (nem rendszeresített) az igazgatóval aláíratott egy bizonyítványt, mely szerint ő 16 órát ad és az intézetnek rendes hittanára s ennek alapján kérte a kedvezményt. Meg is kapta már. Viszont a tanfelügyelő oly hitoktatókat is törölt, kik az érseki felügyelő aláírásával megerősített bizonyítvánnyal folyamodtak és tényleg rendes hitoktatók. Szóval most még nagy a zür-zavar, tisztán csak hónapok múlva látunk.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Savio Domonkos, a 15 éves tanulónak élete. Irta *Don Bosco János*. Fordította *Grátzer* Pius bencésplébános. 162 l. Savio Domonkos a szalézi intézetnek egyik ékes virága. Maga Don Bosco írta meg e kis életrajzot olasz nyelven s most magyar fordításban kapja a magyar ifjúság. A sok kalandos mese s ábrándos történet helyett jobb, ha ilyen derék tanulónak — aminő volt Savio Domonkos — tanulságos életrajzát olvassa a tanuló; mert az ilyen olvasmány valóban szívet-lelket nemesítő, jellemképző. Ilyen jellemekre — Savio Domonkosféle jellemekre — van szükség jelenleg, a vallás-erkölcsi élet veszedelmeinek közepette. Ára 50 fillér. Kapható Buzárovits Gusztáv könyvkereskedésében Esztergomban és a fordítónál Nyalkán (Győr m.).

Vissza az anyaszentegyházba. *Ruville*nek, a hallei egyetem nagyhirű tanárának fenti című műve, amelyben *Ruville* a protestantizmusból a katolikus egyházba való visszatérésének motívumait oly érdekesítően írja meg, dr. *Péter* Antal gyulafehérvári theol. tanár szakavatott gondos fordításában megjelent honi nyelvünkön is. Felhívjuk reá olvasóink s az érdeklődők figyelmét. Megrendelhető a fordítónál Gyulafehérvárott. Ára íűzve 1-50 kor.

Handbuch zur Biblischen Geschichte. Für den Unterricht in Kirche und Schule, sowie zur Selbstbelehrung. Von Dr. J. Schuster und Dr. J. B. Holzammer. VIII. Auflage. Mit 215 Bildern und 5 Karten. 2 Bände. Gr. 8° (XLIV és 205 lap). 32. M.

Ami a bibliai könyvek kimerítő tanulmányozásához szükséges, azt nyújtja e két vaskos kötet, mely új átdolgozásában mutatja be Schuster-Holzammer világhírű kézikönyvét. E mű eredetileg «az ifjúság alapos oktatásánál használandó, bibliai történetekhez irt kimerítő kommentár», de egyszersmind praktikus segédesszköz akart lenni a biblia tanulmányozásához, valamint feyvert ád az ellene emelt kételyek és kifogások megcáfolására, forrása a vallásos képzésnek és tanításnak a mű-

vett katolikus világ legszélesebb körei számára. Később azonban (már a harmadik kiadástól fogva) az egész Szentírás fontosabb szakaszainak gyakorlati kommentárjává nőtte ki magát e mű, mely arra van hivatva, hogy a lekipásztoroknak, tanítóknak stb. «természettudományi, történeti, régészeti és más művekből álló könyvtart pótoljon és velük az újabb kutatások eredményeit közölje». A jelen hetedik átdolgozás az egyházi hatóság összes rendeleteit s döntvényeit, a theologiai eszmecsereknél összes eredményeit, a kutatás összes haladásait, valamint az irodalom legfontosabb újabb termékeit figyelembe vette s ezzel ismét kitágította s megjavította a kézikönyv alakját úgy hogy ez minden részében úgy a tudományos kutatás legújabb állásának, mint a tanulók, lekipásztorok, vallásitanítók és művelt világiak gyakorlati követelményeinek megfelel. Csak futólagos áttekintés is meggyőzi az embert arról, hogy e könyv Izrael viszonyát a többi néphez helyes világításba helyezi, a messiási jóváindulásokat alaposan magyarázza, a szent könyvek megbízhatóságának érveit meggyőzően előadja s ellenvetésekkel szemben biztosítja s általában oly módon kitágítja s mélyíti a theologiai s apologetikai fejtegetéseket, mely messzemenő igényeket kielégít. Az újszövetség iránt táplálható követelményeket mintaszerű módon teljesíti a II. kötet. E kézikönyv különös előnyét kétségkívül a minden tekintetben gyakorlatias irány adja meg. Ezt mutatják az ószövetségi előképek, jellemrajzok és erényhősök tartalmas megrajzolásai, továbbá azok az exegetika-dogmatikai fejtegetések és útmutatások, melyek nehéz kérdések homiletikai, katechetikai, apologetikai tárgyalására kiválóan alkalmasak. Ide tartoznak a mindkét kötetben előforduló, gondos és találós illusztrációkkal támogatott útmutatások, melyek szent helyekről, bibliai szentélyekről s azok történetéről nyújtanak fölvilágosítást. Bár a haladás minden eredményét használták fel a szerzők, szépen óvakodtak az újítók túlzásaitól és szigorúan ragaszkodtak azokhoz az elvekhez, melyeket a Providentissimus encyklika tartalmaz. Ezáltal a kézikönyv megbízható vezérnek tekinthető mindazon bibliai kérdésekben, melyek manap leginkább képezik vitakozások tárgyát, anélkül azonban, hogy a szerzők minden pontban az utolsó szót mondták volna ki. Aki a bibliai tanulmányok kincsesházát akarja birni, az nem nélkülözheti a különben is világhírű szerzők művének ezen legújabb kiadását.

Hitelemzéstan. Tanító- és tanítónőképzők katolikus növendékei számára. Az új püspöki tanterv szerint. Irta: *Magdics Ignác dr.*, a budapesti Ranelder-féle tanítónőképző-intézet igazgatója. Budapest, 1910. 126 l. Ára 1 korona 60 fillér.

Magdics dr. nemcsak gyakorlati hitoktató, hanem az irodalmi téren is, a «Katholikus Nevelés»-ben megjelent számos cikke révén mint jeles szakember ismeretes. Számos kérdést dolgozott fel módszertanilag. Most megjelent műve a tanítóképzőkben érzett hiányt kívánja pótolni, amennyiben rövid, velős, egy év alatt elvégezhető tankönyvet nyújt a képezdészek kezébe, melyből a hitoktatás művészetének végzésére előkészíthessék magukat. Rátermett tanár kezében ez a könyv sikeres eredményt ígér, hiszen 108 oldal egy év alatt jól elvégezhető anyag, a többi, a függelék: minták a gyakorlati tanításra. A könyv öt fejezetből áll. A bevezetésben az előfogalmakkal foglalkozik, azután adja: a hitelemzés anyagát, módszerét, foglalkozik a fegyelem kérdésével s végül megismerteti a hitoktatás történetével. Mindenütt utal a kiváló irodalmi termékekre, hogy az érdeklődő bővebben utánanézhessen a kérdés részleteinek. Előadása világos, szabatos s a fölhozott példák miatt folyton gyakorlati. Most, a tanév végén föl hívjuk e jó tankönyvre a tanítóképzők figyelmét, a jövő tanévre jegyzékbe vehetik s használhatják. A katedrai tapasztalatok alatt érlelve s jól kezelve, kedvelt könyvvé válhatik.

Az e rovatban ismertett könyvek megszereshetők a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében.

TANÍTÓEGYESÜLETEK KÖRÉBOL.

A Magyarországi Kath. Tanítók Orsz. Bizottságának közgyűlésére az ország minden részéből igen szép számban jelentkeznek a tanferfiak. A Budapest környékén fekvő helységekből meg főleg a módszeres kiállítás iránt nyilvánul fokozott érdeklődés. A jelentkezések e hó 30-ig a kath. Tanügyi Tanács központi irodájába: Budapest, VIII., Szentkirályi utca 28. intézendők.

A módszeres kiállítás igen tanulságos lesz. A rendező bizottság mindent elkövet, hogy a tervbe vett feladatoknak minél megfelelőbbé tegye e kiállítást, amely a maga nemében teljesen új formáját mutatja be a tanügyi kiállításoknak. A f. hó 24-én tartott bizottsági ülésen *Ember Károly*, a kiállítási bizottság elnöke jelentette, hogy kérelmére a székesfőváros tanácsa engedélyt ad a székesfővárosi tanszerműhelynek arra, hogy egy osztott és egy osztatlan népiskola természetrajzi és természetani felszerelését szintén kiállítsa. Az országos kézimunkára nevelő egyesület a slöjdoktatás körében készült fizikai szereket és *Nagy László* tank. igazgató a gyermekmunkák tanulságos gyűjteményét állítják ki.

Az újszász-szolnoki esperes kerületek tanítóegyesületének ünnepi közgyűlése. Benső szeretettel athatott, lélekemelő impozáns ülés keretében ünnepelte a tanító-ság *Lévay Mihály* apát-plébános, kerületi tanfelügyelő és országos képviselő áldozásának 25-ik évfordulóját. A magyar katolikus népoktatásügy eme kiváló vezéralakjának jubileumi hangulatának egyik legszebb akkordja az *szép szavaknak tetté váltása, midőn egyhangú lelkesedéssel elhatározta a közgyűlés, hogy az Országos Katholikus Magyar Iskolaegyesület alapítótagjává lesz egy «Lévay» alap létesítésével.* E nemes cselekedetével megmutatta a táborok, hogy méltó vezéréhez. A közgyűlést *Lévay Mihály* magasszárnyalású megnyitója vezette be, melyben gróf *Csáky Károly* főpásztor tízéves jubileumáról emlékezett meg, kiemelve őt, mint a vallásos nevelés örét, kinek tettei hirdetik ékesszólóan, mennyire becsüli a népoktatás fontosságát. Ezzel kapcsolatban a vallásérkölesi nevelés fontosságát mutatta be néhány tükördarabban. A nagy tetszéssel fogadott megnyitó után, javaslatára a közgyűlés meleghangú táviratban üdvözölte gróf *Csáky Károly* megyéspüspököt. Ezután *Gyenesné Támár* Judit mondott ékesen szóló üdvözlő beszédet a tanító-ság nevében *Lévay Mihály* elnökhöz huszonöt éves áldozári jubileuma alkalmából, megkapó hasonlatban mutatva rá a népnevelő fenséges és soha eléggé nem becsült munkájára, mely olyan, mint a harmat, mit megtapos ember és állat egyaránt, nyomában mégis illatos virágok fakadnak. A viharos tetszéssel fogadott üdvözlő beszéd után az ünnepelet meghatottan mondott köszönetet a szeretet és hála eme megnyilatkozására és igéri, hogy úgy a társadalmi életben, mint az országházban mindig viszonzni fogja ezen érzelmeket s tőle telhetőleg támogatni fogja a tanító-ság erkölcsi és anyagi érdekeit. A jegyzőkönyv felolvasása kapcsán a megyéspüspök elismerését fejezi ki az újszász-szolnoki tanítóegyesületnek buzgó működéséért, különösen kiemelve *Veverán István* abonyi tanító szorgalmát és dicséretes ügybuzgalmát. A jegyzői, pénztárosi és számvizsgálói jelentések után *Veverán István* abonyi tanítónő tartott szellemes felolvasást miként lehet fejleszteni a népiskolában a kötelességérzetet. Az élethől vett példákkal tarkított sikerült felolvasást tapssal honorálta a közgyűlés. *Réthy Dénes* történelmi tanító a hazaszeretet fejlesztéséről tartott érdekes felolvasást. Az elnök köszönetet mondott a buzgó tanítóknak. *Veverán István* tartott ezután tartalmas beszámolót kiküld téseiről, nevezetesen a váci jubileumi gyűlésről, kiemelve *Baksy Károly* főtanfelügyelő kiváló jóakarátát a tanító-ság iránt, egyben köszönetet mondva a félárú vasutijegy kivívásáért, végül elismerését fejezi ki *Urbányi József*nek a Katholikus Iskolaegyesület érdekében kifejtett lankadatlan agitációért. Ezután *Urbányi József* ismertette az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület célját, működését és jövő feladatait Kéri a tanító-ságot, álljanak a kibontott zászló alá, mert ki támogassa a kereszény kultúraért küzdő

szervezetet, ha nem a pap és tanító. Figyelmébe ajánlja a tanítóknak a biztosítás szépen halado ügyét s így az iskolaegyesület révén nemcsak önmaguknak, hanem a katolikus iskolaügynek is hasznos szolgálatot teljesítenek. *Lévay* Mihály elnök kéri a közgyűlést, hogy nemsak lelkesedjenek a szép és nemes eszméért, hanem tettekkel támogassák azt. *Pálkás* Béla zagyvarekasi esperes, kerületi tanfelügyelő, *Ssücs* István abonyi, *Sallay* tápiógyörgyei, *Gyenes* szolnoki és *Veveván* abonyi tanítók az iskolaegyesületet pártoló felszólalásai alapján a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy a Kath. Iskolaegyesületbe 400 koronával alapítótagul lépnek be s az alapítványt szereteitük és hálájuk kifejezésül *Lévay* Mihály apát, tanfelügyelő áldozarságának jubileumával kapcsolatban teszik. *Úrbányi* József felhívja a figyelmet a «Népnevelő»-ben hirdetett kiállításra, hogy az mennél méltóbb legyen a katolikus tanítósághoz, jelentkezzenek minél többen. A kiállítók jutalmazására a Katolikus Iskolaegyesület 400 korona jutalmat tűzött ki. Többen elhatározták erre, hogy azonnal felküldenek iskolajók munkáiból egy-egy kollekciót a Kath. Tanügyi Tanács címére (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.). A szépen sikerült közgyűlést *Lévay* Mihály apát, elnöki szavai zárták be a közgyűlés lelkes élnézése mellett. *U.*

Az egri főegyházmezei róm. kath. tanítóegyesületnek működéséről. Száztízoldalas füzetben számol be az egri egyházmegyei tanítóegyesület szorgos munkásságáról. A beszámoló minden tanítóembernek figyelmére méltó, mert bár szerényen jegyzőkönyvnek van címezve, valósággal mély tartalmú és sokoldalú pedagógiai munka. Különösen elismerésre méltó és a szokatlanságig lelkiismeretes bírálatok bizonyára az érzékenykedőket is megnyugtathatják. Egész terjedelmében közli dr. *Giesswein* Sándornak eszmékben gazdag és praktikus tanácsokban bővelkedő előadását «a tanító szerepéről a szociális akcióban». Nemkevesbé fontos és alapos munka a korán elhunyt derék *Poncsák* Jenő előadása: az elemi iskola kézimunkatanításáról. Figyelemreméltó *Vencell* Ede jegyzői jelentése, mely a legutóbbi közgyűlés határozatainak végrehajtásáról szól, ezt sok helyütt megszívlelhetnék és bevezethetnék lelkiismeret vizsgálatként. Mert nem elég a közgyűléseken lelkes élnézés és tapssal határozatokat hozni, azután hazamegyünk és alszunk a siker babérain. Az ügy iránti szeretetből ezt minden tényezőnek figyelmébe ajánljuk. *Szöke* Sándor az országos kath. tanítói segélyalap, tanítói árvaházi és tápintézeti alap állásáról számol be lelkes buzdítás keretében. *Róvó* Lajos a kath. tanítók százas bizottságának üléséről állított össze művészi mozaik képet. Az egri főegyházmezei tanítóság működéséről, munkásságáról a jelentés után csak szépet és jót mondhatunk, miért különös elismerés illeti a tanítóság itteni vezetőit, kik elől járnak jó példajokkal, nemes buzgalommal. Csak azt sajnáljuk, hogy a sokféle ágazódó munkához valamelyes útmutató nincs, amely nagy könnyebbséggel szolgál az érdeklődőnek s talán a jegyzőkönyvszerűség, az érdekesség dacára is a figyelmet hamar kifárasztja. Ezen egyéni vélemény természetesen az ügy iránti jóakarattól fakadt. *D.*

Az érsekújvárvideki róm. kath. népnevelők egyesülete vágsellyei körének i. évi május havában tartott rendes közgyűlésén ft. Köves Kálmán farkasdi plébános úr a következő tételt tüzte ki az 1911. évi közgyűlésre megvitatás végett: *Mikor nevel és mikor tanít a tanító?* Egyben a legjobb mű szerzőjének 50, azaz ötven korona jutalmat ajánlott meg. Felhívatnak a vágsellyei kör tagjai, hogy jelíges levélkével ellátott dolgozataikat 1911 év április hó 1-ig alulírottához küldeni sziveskedjenek, ki a művek megbirálatásáról gondoskodni fog. Vágkirályfán, 1910. június 15. *Kováts István* elnök.

A rozsnói egyházmegye róm. kath. tanítóegyesületének **jászó-tornai köre** közgyűlését folyó évi május hó 11-én tartotta meg Rudnokon. Szentmise után a leányiskola tantermében gyűlünk össze, hol *Masszauer* Irén rudnoki tanítónő «II. Rákóczi Ferenc és kora» címmel nagyon sikerült gyakorlati tanítást tartott a népiskola V. osztályában. *Tóth* Geyza v. elnök a természet utáni rajzoktatásról tartott előadást és *Szűcs* Izsónak ugyan-

erről írt művét ismertette. A közgyűlés a természet és képzelt után való rajzoktatást helyesnek és az általa ismertett elveket az újabb irányu rajzolás tanításáivá válnak teljesen megfelelőknek véleményezte. A közgyűlés *Lehóczky* József volt rudóbányai tanító emlékét jegyzőkönyvben örökítette meg. *Gyurkó* István tornai tanító: «A szesz italokról. Felolvasás az ifjúsági egyesületben» címmel igen szép és tanulságos felolvasást tartott, melynek kapcsán a gyűlés az alkoholizmus terjedésének megállítására s romboló hatásának csökkentése érdekében a következő határozatot hozta: I. A pálinkamérések engedélyezése korlátoztassék. II. Vasár- és ünnepnapokon való korcsmazárlat elrendelése sürgettessek. III. Felsőbb intézkedések tételére kérjük fel az illetékes hatóságokat. A második előadó *Doczkalik* Jenő felsőmecenzei kártárs: «A természettan és vegytan részletes tanterve» című értekezésének felolvasása következett volna. Azonban az idő előrehaladottságára való tekintettel a közgyűlés a felolvasást mellőzve fölkéri az előadót értekezésének a «Népnevelő» hasábjain való közlésre. Az Országos Kath. Tanügyi Tanács által kitűzött és a «Népnevelő» folyó évi I. számában közölt tételek megvitatása keretében *Litkey* Menyhért tornaújfalui tanító *Czike* Imrénének fonomimikai képeit ismertette. Rozsnóvön tartandó közgyűlésre a kör képviselőiül *Somsák* János és *Gyurkó* István kértek fel. Az indítványok során *Mester* Károly hidvérgárdói plébános úr *Brosch* Ignác volt jászói tanítóról mint volt kedves tanítójáról emlékezve meg, indítványozta, hogy hosszú, sikerdús 43 évi tanítói működés után történt nyugalomba való vonulása alkalmából, emléke jegyzőkönyvben örökíttessék meg s ezen igaz szeretet s őszinte nagyrabecsülés megnyilvánulásáról jegyzőkönyvi kivonatban értesítsék. *Toporcsák* Jenő, körjegyesületi jegyző.

HIREK.

Tanítók kedvezményes vasuti jegye. A kassa-oderbergi vasút igazgatósága 36.973. sz. határozatával az arcképes, személyre szóló félárú igazolványt szintén engedélyezte. E kedvezményre reflektálóknak kérvényeik kiállításánál ugyanazt az eljárást kell követniök, amelyet az államvasuti kedvezmény kérelmezésénél, a jelen esetben csak egy korona, amely készpénzben, vagy föl nem ragasztott bélyegjegyekben meléklendő.

A váci püspök adományai. A most tízéves jubileumot ülő *gr. Csáky Károly* váci püspök eddigi jótékonyágáról minden dicséző szónál szebben beszélnek az alábbi számok: 10 évi püspöksége alatt adott: közjótékonyásra 300.000, egyesületeknek 190.000, templomoknak s azok fölszerelésére 200.000, iskolákra 250.000, sajtóra 51.000, egyházi és közművelődési célokra 105.000, papi nyugdíjalapra 201.000, egyházmegyei alsópapság segélyezésére 102.000, ehhez járul legújabb adománya, melyet tízéves püspöki évfordulója alkalmával osztott ki: 100.000 korona, összesen 1.098.000 korona. Ebben a hatalmas összegben azonban nincs még benne az a sok-sok magányos adomány, melyet a jótékony főpásztor titokban gyakorol. Erről még legmeghittebb emberei sem tudnak, mert az evangélium utasítása szerint gyakorolja azokat, hogy ne tudja a balkéz, mit eszelepszik a jobbkez.

A váci püspök és a katolikus tanítók. *Gr. Csáky Károly* váci püspököt 10 éves főpásztori jubileuma alkalmából a katolikus tanítóság képviselőjében a Tanügyi Tanács elnöksége üdvözölte. Ez üdvözlésre

az illusztris főpásztor a következő levelet intézte *Szentgyörgyi Jordán Károly* e. elnökhöz: Püspöki jubileumom alkalmából a Kath. Tanügyi Tanács nevében tolmácsolt jókívánatait szeretettel fogadtam, azon őszinte jóindulatú atyai szeretettel, mellyel az iskolaügy iránt mindenkor viseltem. Viszonzásul szolgáljon e kegyeletes megemlékezésért azon óhajom és egyedüli kívánságom, hogy a Tanügyi Tanács odaadással és szeretettel munkálkodjék a gondjaira bízott tanítóság érdekeinek előmozdításán, melynek áldásos sikeréért szívem mélyéből adom Nagyságodra és a Tanács tagjaira főpásztori áldásomat. Vác, 1910. június hó 17-én. Csáky püspök.

Gyászhir. *Dobos János* székesfőv. isk. igazgatót, az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács eln. titkárát, súlyos csapás érte. Édes anyja, *özv. Dobos Józsefné*, szül. *Tatay Mária*, önfeláldozó munkás életének 75. évében i. hó 14-én hosszas szenvedés után elhunyt. A Tanügyi Tanács elnöksége meleg kifejezést adott részvétének, melyhez mi is őszintén csatlakozunk és igaz szívvel osztózkodunk kartársunk fájdalomában.

A Kath. Tanítók Orsz. Bizottságának júl. 4—5-iki közgyűlésére vonatkozólag a következőket jelenthetjük: Tekintettel azon körülményre, hogy kartársaink a félárú vasúti jegy váltására jogosító arcképes igazolványhoz még nem juthattak, úgy a 100-as bizottság tagjainak, mint az ezen kívül jelentkezőknek a félárú időleges vasúti igazolványokat a közgyűlési meghívóval együtt a Tanügyi Tanács irodájára már szétküldte. Ugyancsak ide voltak zárva a gyűlésen való részvételt igazoló «Hivatalos igazolvány»-ok, miknek pontos és lelkiismeretes kitöltése és az egyházmegyei főhatóságnál, illetve pénztárnál való fölmutatása ellenében a 100-as bizottság tagjai utiköltségüket és napidijukat fölvehetik. Kérjük azokat a közgyűlési tagokat, akiknek vasúti igazolványukon a név esetleg nincs feltüntetve, hogy arra nevüket okvetlenül rávezessék (felül első sor), hogy a jegyváltáskor a vasúti pénztár nehézségeket ne tamasszon. Akinek pedig az arcképes igazolvány már birtokában van, az üres időleges igazolványt esetleg kitöltheti egy olyan kartársa nevére, kinek talán már nincs ideje az irodához fordulni, de a közgyűlésen résztvenni óhajt. A tagokat kedvezményes lakásokhoz juttatni az irodának ezidőszertig nincs módjában.

Az Országos Katolikus Magyar Iskolaegyesület a jövő hét folyamán ügyvezető igazgatósági ülést tart, melyen több fontos kérdés kerül elintézésre. Az igazgatóság tudatja, hogy csak olyan segélykérvényeket vehet tárgyalás alá, melyek szabályszerűen az egyházi főhatóság ajánlatával el vannak látva. Azonkívül kiküldi megbízottját a katolikus tanítók módszeres kiállításának bíráló-bizottságába, valamint gondoskodás történik arról is, hogy a társadalom érdeklődése minél szélesebb körben keltsék föl a katolikus iskolaügy iránt, hogy a szabadkőműves cselvetéseknek időelőtt gátat vessünk. A Kath. Iskolaegyesület azért kéri a főtisztelendő papságot és tanítóságot elsősorban munkássága támogatására.

TÁJÉKOZTATÓ.

Magániskolák jogviszonya. (*H. B.*) A magániskolák jogviszonyát az 1868. évi XXXVIII. t. c. IV. F. 16—22. §-ai állapítják meg. Magán elemi iskolát okl. tanítók, tanítónők nyithatnak. A nyilvánossági jogot a vallás- és közoktatásügyi miniszter adja meg a közigazgatási bizottság javaslatára. Tanügyi közigazgatása megfelelő a közügyi és állami tanintézetekre nézve megállapított szabványokkal. Nyilvános vizsgálatokat tart, de ennek ideje

egy hónappal előbb bejelentendő a kir. tanfelügyelőségnek és a helybeli iskolaszéknek, hogy az magát azon képviseltesse. Az illető magániskola működését a kormány közegei ellenőrzik és a fenntartáshoz megadott jogot a 22. §-ban megállapított esetekben a kormány felüggesztheti. Az 1907. évi törvény 9. 17. első pontja, 18., 19., 24., 25., 26., 33. és 35. §-ainak intézkedései a magániskolákra is kötelezők. Hitfelekezeti jellegű iskolát csak hitfelekezetek állíthatnak és tarthatnak fenn. (V. K. M. 30.819.—1890. évi rendelete.) — **Kötelező felszerelés.** (*N. A.*) Egyebet nem tanácsolhatunk, mint azt, hogy az iskolafenntartó állítsa ki a kötelező nyilatkozatot, hogy az iskolát az 1907. évi XXVII. t. c. 15. §-a értelmében a szükséges felszereléssel ellátja. Forduljanak támogatásért az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesülethez, *Giessenwein Sándor* dr. prelátnak írhöz Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. — **Allami hozzájárulás.** (*S. S.*) A törvény megállapítja, hogy a fenntartó a törvényes követelményeket teljesíteni tartozik és csak akkor adható meg az államsegély. Ezen követelménynek betartását az illetékes hatóság szorgalmazhatja, ott kell az ügyet előterjesznie. 2. A díjlevelében biztosított járandóságot, meg kell, hogy kapja, arról az iskolaszék gondoskodik, mert vele jött létre a levelében említett szerződés. — **Szolgálati évek.** A törvény értelmében az előbbi szolgálati éveit be fogják számítani, mert tanulmányainak folytatása céljából szakította meg működését. Annak időcímén kérvényt ad be a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz. — **A plébános, hitoktató félárú jegye.** (*H. D.*) A törvény értelmében a hitfelekezeti iskolában a plébános állásánál fogva teljesíti a hitoktatást s így az említett rendeletnek megfelelően veendő alkalmaztatása. A döntvényt ebben az ügyben megszerezük. — **Nyugdíjas tanítók félárú jegye.** (*T. E.*) A rendelet értelmében a nyugdíjas hitfelekezeti és községi tanítók nem élvezik a kedvezményt. A Kath. Tanügyi Tanács mindenesetre kérelmezni fogja a kedvezménynek az illetőkre való kiterjesztését. — **Lakásbér.** A lakásbért a fenntartótól kérelmezze. Döntését az egyházi főhatóságnál felelbezheti meg.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

L. J. és **T. M.** A rendelet értelmében a kir. tanfelügyelő láttamozza. — **N. Gy.** Forduljon utbaigazításért az illető járás főszolgabírói hivatalához. — **B. K.** A rövid tudósítást közzétettük. A kiállítás módszeres ismeretése célunknak jobban megfelel. — **Sz. L.** Küldje be kérvényét, ott majd eldöntik a kérdést. Az illető hatóság felfogását ez esetben még nem ismerhetjük. — **A. J.** A pályázatok már lejártak május 30-án. — **P. Gy.** Az elintézés módját nem tudhatjuk meg. — **H. J., A. A., B. D. O., H. V., J. I., D. J., T. J. L. B., Cs. J., K. Gy., T. A., Sz. E., K. S., M. A., T. E., H. E.** és **A. J.** Levélben feleltünk. — **M. V. I.** Minden tanév elején elkészíti a részletes lecketervet. Az iskolaszéki elnök terjeszti be az egyházi főtanfelügyelőséghez. Az államsegélyt kérő kérvényhez csatolandó. A tanfelügyelő bekérheti. 2. Kérjen mutatópéldányt a Szent-István-Társulat könyvkiadó-hivatalából, készséggel küldenek. 3. A felszerelésről az iskolafenntartó gondoskodik. 4. Rendelje meg *Dreiszigler Ferenc* Lakóhelyismeretek c. könyvét a Szent-István-Társulattól. — **P. E.** A törvény értelmében megilleti, mert rendszeresen látja el a hitoktatást. — **B. J. Futak.** Az iskolaszék adja az engedélyt és a díjat az egyházi főhatóság állapítja meg. — **Sz. I.** Amit lehet, megteszünk. — **H. E.** A tanítóság ügyét lapunk mindenkor köteles készséggel szolgálja. — **Z. A.** Intézkedtünk. — **F. F.** A döntést kérni fogjuk. Az eredményt közölni fogjuk.

Tartalom. *Wohlmuth Ernő:* Megszűnt a munka — kezdjük a munkát. — *Bertalan Vince:* A végellátásba vonuló (nyugdíjazott) tanítók és özvegyeik lakbérpótléka. — *Mézes János:* Nyaraló tanítók. — (*ys*): Magyar tanügyi lapok szemléje. — *Szemle.* — *Irodalom, művészet.* — *Tanítógyesületek köréből.* — *Hírek.* — *Tájékoztató.* — *A szerkesztőség üzenetei.*

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata **kötelezőnek** nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL :
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE :
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes sza-
vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közöltnének, melyek-
nek díja **előre** lefizettetett.

Esztergomi érseki megye.

Felsőzellőn (pósta, vasút Nógrádszakál) kath. kántor-
tanítói állás betöltendő. Jövedelme: földhaszonbér 166 kor;
28 ürméter kemény tűzifa; iskolafűtésre külön 7 méter;
párbergabona 100 mérő. Díjlevél szerinti értéke 658 kor.
62 fillér. Gabona megváltása jelenleg tárgyalás alatt.
Tervezet szerint az érték mintegy 100 koronával növeks-
szik. Megvásárolt a megváltásba köteles lesz bele-
egyezni. Borpénz 100 kor., munkaváltás 160 kor., tan-
díj 150 kor., stóla 80 kor., alapítványokból 10 kor.
50 fillér, egyéb címeken 27 kor 26 fillér. Lakás: két
szoba, előszoba, konyha, éléskamara, istálló pince, ser-
tésöl, 700 öl kert. Az egész épület most lesz átalakítva,
munka végeztéig tehát ideiglenes falusi lakás. Nyelv
magyar. Személyes pályázat **július 5-én** délelőtt 10 óra-
kor. Okmányokkal felszerelt kérvények hozzám külden-
dők. **Horváth Béla** lelkész, iskolaszéki elnök. 487 1—1

A **nyitraegerszegi** róm. kath. kántortanítói állásra
pályázat hirdettek. Jövedelem: díjlevél szerint 1300 ko-
rona. Pályázhatni **július 5-ig**. Választás napjáról a
pályázók külön értesítenek. **Vida János**, plébános.
495 1—1

Pozsony-Rohrbachi róm. kath. kántortanítói állásra
július 31-ki lejárattal pályázat hirdettek. Javadalmazása:
két szoba és tartozékain kívül különböző cimen, ú. m.
készpénz (650 kor.), földek haszonélvezete, párber
stb.-ből összesen 1089 kor. Az előre bemutatkozott (eset-
leg választás napján is) és megválasztott pályázónak —
személyi pótlók cimen — külön 250 kor. fizetésjavítás
kilitásba helyeztetik. A kántori próbával egybekötött
választási napot illetőleg külön értesítenek majd a
pályázók. **Iskolaszék.** 488 1—1

Dejtén (Pozsony m.) kántortanítói állás betöltendő.
Javadalmazása: két szoba, egy zárt konyha, egy kamara,
egy istálló, egy szin, egy öl, egy hold és 560 □ öl szántóföld,
1 hold 378 öl legelő, 16/32 telek után tűzeifa 10 kor.
értékben, 322 öl kert, 22 mm. 76 kl. párber rozs, vihar
elleni harangozásért 436 itce rozs. Községtől 400 kor.
alapítványi misékért 62 kor. 60 fillér kegyúrtól 33 kor.
48 fillér, orgonálásért 12 kor. ostsütésért 12 korona.
Stóla jövedelem 136 kor. I-ső osztályú temetés után
4 kor. II-od osztályú temetés után 2 kor. 50 fillér. Kis
temetés felső temetőben 1 kor. 50 fillér. Kis temetés az
alsó temetőben 1 kor. 20 fillér. Hirdetésekért 80 fillér.
Nagy szentmise 80 fillér. Libera templomban 70 fillér.
Libera a háznál 50 fillér. Rendkívüli harangozásért plé-
bánia templom 3 haranggal, versenkint 30 fillér,
2 haranggal 20 fillér, felső templomban 20 fillér. Bucszít-
tató versenkint 40 fillér. Idegen vagy párbert nem fizető
dupla temetési stólat fizet. Kötelessége a kántori teen-
dők mellett egy osztályban a mindennapi és a fiúismét-
lősök oktatása. Tannyelv tót-magyar. Választás **július**
28-án 10 órakor. Kérvények **Plechló János** esp.-plébá-
noshoz, Kátlócra küldendők. 503 1—1

Bankai fiókegyházi magyar-tót tannyelvű róm. kath.
kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmazása:
két szoba, konyha, kamra és többféle cimen az enge-
délyezett államsegéllyel 1000 kor. Stóla járandóság szo-
kásjog szerint meg van állapítva. Kántori próba és vá-
lasztás **július 25-én** délelőtti 10 órakor. Kérvények a
bankai (u. p. Póstyén) iskolaszékhez küldendők.
506 1—4

Egri érseki megye.

Recski róm. kath. népiskola férfitanítói állására pá-
lyázat hirdettek. Javadalma: 900 korona államsegély,

100 korona a hitközségtől, 200 korona lakbér és 20 ko-
rona kertpótlék. Kötelessége: iskolaszék által megjelölt
osztályok vezetése. Kérvények okmányokkal **július 12-ig**
iskolaszék címére küldendők **Recsk (Hevesm.)** 497 1—1

Erdélyi egyházmegye.

Udvarhelymegyében a **bözödujfalvi** kántortanítói ál-
lásra pályázat hirdettek. Évi összes jövedelme kész-
pénzben, fában, stólaban és 25 holdnyi földbirtokban
1107 korona; korpótlék, kert, lakószoba, konyha, kamra
és gazdasági épületek. A kántortanító kötelességei:
a mindennapi és ismétlő tankötelesek tanítása és az
összes kántori teendők végzése. Pályázati határidő **jú-
lius 18. Iskolaszék.** 498 1—1

Győri püspöki megye.

A **veszkényi** róm. kath. kántortanítói állásra július
15-ig pályázat hirdettek. Javadalma: 1. 100 kor. a hit-
község pénztárából, 2. 8^{25/1600} hold szántóföld, 3. mint-
egy 50 mérő rozs párgabona, 4. 421 kor. államsegély.
Az állás **augusztus 7-ig** elfoglalandó. **Veszkény, u. p.**
Szárköld Mentés Miklós plébános. 492 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A **viszocsányi** (u. p. Nagysándori, Trencsén m.) róm.
kath. kántortanítói állásra a tót nyelv ismerete és sze-
mélyes megjelenés mellett választás lesz **július hó 14-én**.
Államsegély 400 kor. Egyéb 600 korona Roskoványi-
alapról 100 korona. **Benyák József** esperes-plébános.
493 1—1

Pécsi egyházmegye.

Pályázat a lapáncsai (Baranya m.) plébániához tartozó
illocskai róm. kath. kántortanítói állásra. Javadalmazása
és részletes pályázati feltételei a «Népnevelő» f. évi jú-
19. számában olvashatók bővebben. Pályázati határidő
július 2. Pál József plébános. 491 1—1

A **babarci** (Baranyam.) r. kath. iskolánál ujonnan
szervezett harmadik tanítói állásra **július 20-ig** pályá-
zatot hirdetek. Fizetése 1000 korona, továbbá, ha nő-
len, egy szoba és egy konyhából álló lakás, vagy e he-
lyett 80 korona lakáspénz, 20 korona kertváltás. Kö-
telessége: az iskolaszék által kijelölt osztályok oktatása,
gyermekeket istentiszteletra vezetni és reájuk felügyelni,
hittant hitoktató akadályoztatása esetén tanítani, kánto-
riakban szükség esetén segédkezni és helyettesíteni.
Német nyelv tudása szükséges. Csak férfitanítók pályáz-
hatnak. Állás 1910. szeptember 1-ig elfoglalandó, mely
napról a fizetés is folyósíttatik. Felszerelt kérvények
alulírottához címezendők: **Trinn János** plébános, isksz.
elüök, Babarc. 502 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Bárnai kántortanítóóság betöltendő. Készpénz (állam-
segéllyel) 1032 korona, 6 öl fa. 3 hold föld, házikert,
stóla, rendes lakás. Választás **július 6.** Plébániahivatal
Bárna (Salgótarján). 499 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A **jakabszállási** uradalom keres nyilvánossági joggal
felruházott pusztai elemi iskolája részére okl. róm. kath.
nőilen tanítók. Feltételek: évi 1000 korona fizetés, lakás
(egy szoba), fűtés és világítás. Kik a gazdaságban a nyári
időben képesek segédkezni, előnyben részesülnek és
külön díjaztatnak. Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal
ellátva, melyek vissza nem küldetnek, két héten belül
vétnek figyelembe. Jakabszállási uradalom tisztartósága
Sárosd. 489 1—2

Szepesi püspöki megye.

A Liptó-hutii róm. kath. kántortanítói állomásra f. évi július hó II-ére pályázat hirdettetik. Jövedelem: 1000 kor. Szép új lakás. Tót nyelv tudása megkívántatik. Kérvények a hutii (Liptó m.) róm. kath. plebanihivatalba küldendők. 476 2—3

Zubereci (Árva m.) róm. kath. II. tanítói állomásra pályázat hirdettetik július 3-ig. Jövedelme államségélyből 900 kor., községtől 100 kor. Kertilletmény 20 kor. havi előleges részletekben. Rendes lakásról a község gondoskodik. Pályázhatnak okl. tanítók. Kötelessége a reá bízott gyermekeket oktatni ismétlő iskolát tanítani. Kérvények a zubereci iskolaszékhez címzendők. *Majercsák Tamás* tanító. 494 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Vindornyalaki kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: államségély 400 kor., alapítványokból 143 kor., tandíj 100 kor., rétföld jövedelme 160 kor., gabona értéke 150 kor., hitközségtől pénzben 71 kor., fa értéke 40 kor., must kollektá 50 kor., stóla 6 korona. Összesen 1120 kor. Lakás tágas padlós szoba, konyha, kamra, istálló, ólak. Kötelessége ünnep és vasárnapokon orgonálás, vecsernyezés. Folyamodványok Zalaszentői plebanihivatalhoz intézendők. Pályázati határidő július 8. 490 1—1

Pacsa (Zala m.) községben nyári gyermekmenhely vezetésére július—augusztus hónapokra okleveles óvónő, vagy tanítónő havi 60 kor. díjazással felvétetik. A pályázati kérvények község előjárása címére június hó 30-ig okvetlen beadandók. 490 1—1

Nemeshanyi róm. kath. kántortanítói állomásra pályázatot hirdetnek. Jövedelme csinos lakáson kívül díjlevél szerint 1000 kor., melyből 528 kor. havonként esedékes; készpénz 7334 kat. hold szántóföld, 1608 kat. hold rét, 1416 legelő, bérösszege körülbelül 350 korona; 28 p. mérő rozs, 6 öl tüzifa hazaszállítva, stóla s sertéslegeltetés. A megválasztott köteles az osztatlan iskolát vezetni, a kántori teendőket teljesíteni s a Gondviselés segélyalapjának tagja lenni. A választás 1910. június 28-án lesz. Személyes megjelenés ajánlatos Kérvények *Sándli Ferenc* plebános Káptalanfa (Zala m.) címre küldendők. 473 2—2

Pályázat a gróf *Somssich Imre* úr uradalmi iskolájához tanítói állomásra **Somogy-Bolháson**. Javadalom: két szoba, konyha, kamra, pince, istálló és sertésölépületek, 1/4 hold kert, 2 öl fa, ezer korona készpénz a törvényes korpólékkal, 2 db. szarvasmarhára és 10 db. sertésre legeltetési jog. Pályázó köteles vasár- és ünnepnapokon az uradalmi kápolnában letenyéket tartani, a Gondviselés tanítói nyugdíjgyűlését tagja lenni. Okmányok, melyek vissza nem küldetnek, egyszerű másolatban saárdi gróf *Somssich Imre* úrhoz intézve a hetesi (Somogy m.) plebania címére küldendők, honnét a bemutatkozást meghívás útján fogják jelezni, addig a személyes megjelenés nem szükséges. Határidő július 15. 507 1—2

Tanító urak szíves figyelmébe! Az érdeklődő tanító urakkal közlöm, hogy a pozsonyi jezsuita rendházban közbejött akadályok miatt j. évben nem tartatnak lelki-gyakorlatok hanem e helyett a nagyszombati rendházban lesznek két végben tanítók részére lelkigyakorlatok és pedig július 4—8-ig és augusztus 1—5-ig. A lelkigyakorlatok a nevezett nap eljén este kezdődnek, az utolsó nap reggelén végződnek. A résztvenni óhajtok egy héttel előbb jelentkezzenek a nagyszombati jezsuita rendház főnökére. Bejelentés nélkül senkit sem fogadnak el. *Pozsonyi jezsuita rendház főnöke.* 482 2—2

Jóhangú róm. kath. segédkántort keresek. Fizetése havi 20 kor. mosás és ágynemű nélkül teljes ellátás. *Hevescsány. Petróczy József.* 501 1—1

Ajánlkozom házitánítónak. Szerényigényű, zongorál. Szíves leveleket N. N. róm. kath. okl. tanító címen vár *Eger. Fürdő-utca.* 500 1—1

Siketnémák felvétele. A siketnémák budapesti orsz. áll. intézetének I. osztályaiban a jövő tanévre több növendéket vesznek fel. Felvételt nyerneik elsősorban a székesfővárosban és a szomszéd falvakban élő teljesen siketnéma, részleges hallással és némi beszédmaradvánnyal bíró (később megsiketült) gyermekek. A szegénysorsúak a képzés idejére eltartási és utisegélyt kapnak az intézettől. Másodsorban az ország távolabbi részeiből is felvételnek olyan, a fentiekhez hasonló fogyatékoságban szenvedő gyermekek, akiknek csekély eltartási díjait egészen vagy részben biztosítják a hozzátartozók, vagy akik segélydíjra érdemesek. Felsőbb osztályokba való felvételért is lehet folyamodni. Csak a július 15-ig beküldött folyamodványok vetetnek figyelembe. Érdeklődőknek díjtalanul küld felvételi nyomtatványokat az intézet: VIII., Mosonyi-utca 8. alatt működő igazgatósága. 505 1—2

Államségély

kéréshez nyomtatványok 1 kor.; magyarázó füzet (VI. javított kiadás) 1 kor.; 80 drb nyugta 1 K.

LENGYEL BÉLA Farkasaszó (Szatmármegye).

392 9—10

Az Erzsébet királyné emléknap

megünneplésére rendkívül alkalmas, költői egyfelvonásos színjátékot írt **Erdélyi Zoltán**. 90 fillérért bérmentve küldi a **Történelmi és iskolai játékok** szerkesztője:

Pásztor József, Budapest I., Kemenes-u. 8. sz.

504—1

Ujdonság!

Ujdonság!

♥ MEGJELENT ♥

a Szent-István-Társulatnál

ERDŐS RENÉE

Aranyveder

cimű műve, melyet az ismert nevű író Rómában, a katolikus hitre való áttérése után írt.

Ára 4 korona.

Ujdonság!

Ujdonság!

RIGLER JÓZSEF EDE

□ PAPIRNEMÜGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG □

BUDAPEST
VI, RÓZSA-UTCA 55.

Chromolitografiai műintézet és könyvnyomda
készít: részvényeket, csekk, pénztárjegyeket, takarékpénztári betétkönyvecskéket, plakátokat művészi kivitelben. □

Vonalzó-intézet és üzleti könyvek gyárában
kitűnő anyagból laposan nyíló üzleti könyvek, másoló- és jegyzet-könyvek. □

Iskolai felszerelések, u. m.: irkák, gyakorlatok, rajzfüzetek, rajztömbök, vázlatkönyvek stb. készülnek.

Levélboríték- és levélpapír-osztályban állandóan díszes levélpapír- és boríték-különlegességek csinos dobozokban, eljegyzési és névjegykártyák készülnek.

„Adria“-szárazlemezek, fényképészeti kartonok és felszerelések. □

Gizella-Telepi fanemügyár modern iroda-berendezések, iskolai és mérnöki rajz- és írószerek lerakata.

A Szent-István-Társulat kiadásában Budapesten
(VIII. kerület, Szentkirályi-utca 28.) megjelent:

NYILVÁNTARTÁSI KÖNYV

a tanítók összes járandóságairól, iskolafentartók számára.

A 1907. évi XXVII. t. c. 10. §-a értelmében összeállította: **BAZSANT JÁNOS**,
galgamácsai főtanító. — Ára füzve **40 fillér**.

Az I-ső rész tartalmazza a tanítói díjlevél szerinti járandóságokat: 1. készpénzben, 2. ingatlanokban, 3. terményekben, 4. egyéb évi jövedelem, részletesen föltüntetve az egyes jövedelmeket, mellette a jövedelem összegének kivetésére szolgáló rubrikával.

A II-dik rész rubrikázott párbérbkönyv, mely a hitközségi tagok nevei, az azok részéről való járandóság, valamint a járandóság lerovására szolgáló vonalozott lapokból, fejcímekkel, áll. Ezen párbérbkönyv — mely a plébánosok használatára is alkalmas — 600 hitközségi tag bevezetésére és nyilvántartására szolgál. Külön bekötve is kapható, ára **1 korona 10 fillér**.

Továbbá megjelent: Magyar **Officium parvum**. Kis zsolozsma a bold. Szűz tiszteletére. Szép vászonkötésben piros metszéssel **80 fillér**, szebb kötésben aranymetszéssel **2 korona**.

Első magyar vill. erőre berend. hangszergyár.

Stowasser János

császári és kir. udvari szállító,

a m. kir. operaházi tagok, budapesti színházak, zeneakadémia, zenedék, az összes fővárosi iskolák stb. szállítója, a hangfokozó gerenda és a javított Rákóczi-tárogató feltalálója.

Budapest, II., Lánchíd-u. 5. sz.

Gyár: II., Öntőház-utca 3. sz.

Magyarország legnagyobb vonós

és fuvós hangszergyára.

Ajánlja mindenemű saját gyárában készült hangszereit, úgyszintén hurkokat és hangszet-alkatrészeket; hegedűk vonóval 8 koronától.

Hangfokozógerenda, mely által bármely hegedű, gordonka, bélfeszítés után sokkal jobb, erősebb hangot nyer (biztos siker). 283-II.

Tárogatók 70 koronától.

Harmoniumok 90 koronától.

Pedál harmoniumok legolcsóbb gyári árban.

Tanulóknak kedvezmény!

Javítások a legművészebb kivitelben. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Serétes és vadászfegyverek golyós ::::

eredeti, kitűnően szabályozott és belőtt Browningpisztolyok, revolvereket, flobertekeket és karabélyokat csekély havi törlesztésre szállítja

Nowotny J. fegyvergyáros,

budapesti telepe. Budapest, VI., Nagymező u. 21.

Kérjen fegyverárjegyzéket! ➔

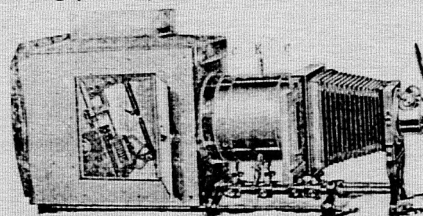
41-1.

MARX és MÉREI

tudományos műszerek gyára

VI., BULCSÚ-UTCA 7. : : : TELEFON 21-06.

Vetítógépek, diaposítívek, fizikai és egyéb tanítási eszközök.

Felekezeti iskolák teljes felszerelése az új tantervszerint.

Árjegyzékek díjtalanul küldetnek. 404-3-26

Vetítógépet az iskolának!

A Hollós-féle vetítő taneszközök műintézete kibocsájtotta II. számú diapositív jegyzékét az iskoláknak készülő képeiről.

A sorozatokhoz paedagogusok írják a «Szövegekönyveket». A vállalat paedagógiai irányítója Moussong Géza, fővárosi igazgató.

A körültekintő, szakszerű összeállítás dacára a Hollós-féle műintézet képei a legolcsóbbak, s mégis minden sorozathoz díjtalanul csatolják a megfelelő szövegeknyvet.

Az iskolai oktatás élénkítésére és értékének emelésére igen fontosak a vetített képek. Olcsóságánál fogva minden iskola beszerezheti. Kezelése egyszerű.

A vetítógép ára 80-100 korona. A diapositívek darabja 1 korona.

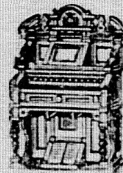
Tessék jegyzéket kérni a HOLLÓS-féle műintézettől, Budapest, VII., Lövölde-tér 7. szám

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 25 B (Tisztviselőtelep).

Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák.

Bérmentes szállítás az utolsó vasuti állomásig.

Tanulóknak s lelkészeknek különös szálalékengedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 93

Eredeti Zimmermann, Lauberg, Förster-féle (sakis) elsőrangú gyártmányok.

Zongorák, pianinok.

Képviselője

Hörl Nándor, Pozsony, Ventur-utca 24.

Csak azonnali készpénzfizetésre. Tanároknak szerfelett előnyárak. ■■■ Prospektus ingyen.